Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2026/4652

23.9.2026

# Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

# Príspevok EHSV ku Konferencii OSN o vode 2026: od európskej modrej dohody a stratégie pre odolnosť v oblasti vody ku globálnemu úsiliu

**(stanovisko z vlastnej iniciatívy)**

(C/2026/4652)

Spravodajca: **Paul RÜBIG (AT – I)**

Spoluspravodajca: **Hervé JEANNIN (FR – kat. 2)**

| | |
|---|---|
| Poradca | Durk KROL (za spravodajcu, skupina I) |
| | Paula MARTINELLI VIEIRA DA ROSA (za spoluspravodajcu, kat. 2) |
| Rozhodnutie plenárneho zhromaždenia | 23. 10. 2025 |
| Právny základ | článok 52 ods. 2 rokovacieho poriadku |
| | stanovisko z vlastnej iniciatívy |
| Príslušná sekcia | poradná komisia pre priemyselné zmeny (CCMI) |
| Prijaté v sekcii | 20. 5. 2026 |
| Prijaté na plenárnom zasadnutí | 18. 6. 2026 |
| Plenárne zasadnutie č. | 606 |
| Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa) | 182/0/4 |

## 1. Závery a odporúčania

1.1. EHSV zdôrazňuje význam konferencie OSN o vode, keďže odolnosť voči zmenám v oblasti vody sa musí stať strategickou prioritou a samostatnou politikou na globálnej úrovni, tak ako je to na úrovni EÚ. Pri súčasnom tempe sa udržateľné hospodárenie s vodou nepodarí dosiahnuť skôr ako v roku 2049. EHSV vyzýva k zmene paradigmy z lineárneho využívania vody na obehové systémy a uznáva vodu za verejný statok so sociálnou, environmentálnou a ekonomickou hodnotou.

1.2. Voda je strategickým zdrojom hospodárskeho rozvoja, odolnosti spoločnosti, adaptácie na zmenu klímy a zdravých ekosystémov. Politiky musia podporovať efektívnosť, investície a integrované riadenie v rámci prepojenia medzi vodou, energiou, surovinami a potravinami a podporovať prechod na hospodárstvo a spoločnosť inteligentne využívajúce vodu.

1.3. Voda sa musí považovať za ústrednú a prierezovú otázku vo všetkých verejných politikách. EHSV vyzýva na horizontálny prístup k riadeniu, ktorý by integroval vodu naprieč odvetviami a úrovňami verejnej správy na globálnej úrovni s prierezovým zapojením občianskej spoločnosti.

1.4. EHSV vyzýva medzinárodné spoločenstvo, aby jednoznačne odsúdilo útoky na základnú vodohospodársku infraštruktúru, ktorá je nevyhnutná na prežitie civilného obyvateľstva, a uznalo ich za vojnový zločin.

1.5. EHSV odporúča systematicky uplatňovať tzv. test vplyvu na vodu vo všetkých relevantných politických iniciatívach EÚ a globálnych politických iniciatívach s cieľom posúdiť ich vplyv na vodné zdroje, efektívne využívanie vody a odolnosť v oblasti vody a zabezpečiť súlad s cieľmi udržateľného vodného hospodárstva. Voda je verejným statkom, a preto má jej cenová dostupnosť pre zraniteľné skupiny zásadný význam pre zabezpečenie spravodlivosti v oblasti vody.

1.6. EHSV zdôrazňuje, že dosiahnutie odolnosti v oblasti vody si vyžaduje zásadnú zmenu správania vo všetkých odvetviach spoločnosti. Zníženie spotreby a znečistenia, zabezpečenie dostupnosti, modernizácia infraštruktúry, podpora opätovného využívania, prispôsobenie poľnohospodárskych a priemyselných postupov, posilnenie opatrení na prispôsobenie sa zmene klímy a na zmierňovanie jej dôsledkov, ako aj ochrana a obnova mokradí ([1]) s cieľom zlepšiť akumuláciu a zadržiavanie vody (vrátane riešení blízkych prírode) sú kľúčovými zložkami tejto zmeny.

1.7. Odolnosť v oblasti vody a odolnosť v oblasti klímy si vyžaduje obnovu ekosystémov a prirodzených kapacít zadržiavania vody. Riešenia blízke prírode vrátane mokradí, by mali byť uznané za kritickú infraštruktúru pre odolnosť v oblasti vody, mali by sa zavádzať vo veľkom rozsahu ([2]) a mali by byť súčasťou všetkých dialógov.

1.8. Zvýšenie investícií má zásadný význam, ale samotné verejné zdroje nebudú stačiť. EHSV vyzýva na postupné zrušenie dotácií škodlivých pre životné prostredie, ako aj na vytvorenie silnejších a jasnejších podmienok na mobilizáciu súkromných investícií, a to aj prostredníctvom mechanizmov posudzovania rizík založených na dôkazoch a mechanizmov rozdelenia rizík. Prístupy kombinovaného financovania by mali zmobilizovať verejný a súkromný kapitál a podporiť solídny tok financovateľných projektov v rámci cieľa udržateľného rozvoja č. 6. Skúsenosti ukazujú, že zásobovanie pitnou vodou prostredníctvom verejného sektora je pre občanov výhodnou voľbou, keďže verejný sektor sa zaviazal budovať verejnú udržateľnú infraštruktúru. Z toho vyplýva, že financovanie služieb v oblasti pitnej vody a odpadových vôd by malo pochádzať predovšetkým z verejných zdrojov a nemala by sa ukladať žiadna daň z vody.

1.9. Zabezpečenie dostupnosti vody si vyžaduje finančne udržateľných poskytovateľov služieb a etické a inkluzívne regulačné rámce, ktoré podporujú udržateľnosť, efektívnosť, návratnosť nákladov a referenčné porovnávanie výkonnosti, pričom zároveň zabezpečujú cenovú dostupnosť a všeobecný prístup.

1.10. EHSV vyzýva na väčšiu podporu v oblasti vody, sanitácie a hygieny (WASH) prostredníctvom integrovaných prístupov odolných voči zmene klímy, ktoré spájajú rozvoj infraštruktúry, správu vecí verejných a budovanie kapacít, pričom osobitnú pozornosť treba venovať zraniteľným a marginalizovaným komunitám. EHSV sa zasadzuje za to, aby sa v prípade sporov o využívanie vody uprednostnilo zásobovanie pitnou vodou.

1.11. Povodia by mali byť primárnou jednotkou pre vodné hospodárstvo, plánovanie a analýzu, a to aj v cezhraničnom kontexte. Platformy zainteresovaných strán na úrovni povodia by mali podporovať koordinované rozhodovanie, výmenu údajov a prideľovanie zdrojov s cieľom zlepšiť spoločné hospodárenie s vodnými zdrojmi, a to najmä prostredníctvom využívania digitálnych nástrojov a výmeny poznatkov.

1.12. EHSV vyzýva na urýchlenie prechodu na spoločnosť inteligentne využívajúcu vodu vrátane podpory špongiových miest, a to aj prostredníctvom rozšírenia opätovného využívania vody, zníženia únikov a transformácie systémov čistenia odpadových vôd na systémy zhodnocovania zdrojov.

1.13. EHSV sa zasadzuje za stanovenie globálnych cieľov na zlepšenie efektívnosti využívania vody najmenej o 10 % do roku 2030 a na výrazné zvýšenie miery opätovného využívania vody vo všetkých odvetviach do toho istého roku. Tieto hodnotenia by mali byť podložené jasnými ukazovateľmi na monitorovanie pokroku.

1.14. Digitalizácia, spoľahlivé, dostupné a interoperabilné údaje a systémy AI sú nevyhnutné na zlepšenie transparentnosti, výkonnosti a rozhodovania. Globálne rámce monitorovania by mali zahŕňať všetkých užívateľov a všetky spôsoby využívania na základe zásady „správna voda na správny účel“.

([1]) Mokrade sú v Ramsarskom dohovore o mokradiach (1971) vymedzené ako „oblasti močiarov, slatín, rašelinísk alebo vodných plôch, či už prírodných alebo umelých, trvalých alebo dočasných, so stojatou alebo tečúcou vodou, sladkou, brakickou alebo slanou, vrátane oblastí s morskou vodou, ktorých hĺbka pri odlive nepresahuje šesť metrov“.

([2]) Stanovisko EHSV na tému Európska stratégia odolnosti v oblasti vody a integrovaný európsky rámec klimatickej odolnosti a riadenia rizík (Ú. v. EÚ C, C/2026/3223, 2.7.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3223/oj);

1.15. EHSV odporúča vypracovať harmonizované ukazovatele, mechanizmy monitorovania a rámce podávania správ na základe ukazovateľov Svetovej meteorologickej organizácie (WMO) ([3]) s cieľom sledovať pokrok, pokiaľ ide odolnosť v oblasti odolnosti v oblasti vody a zabezpečiť zodpovednosť na úrovni EÚ a na globálnej úrovni.

1.16. EHSV zdôrazňuje dôležitosť zvyšovania informovanosti verejnosti a zlepšovania komunikácie o výzvach v oblasti vody. Občianska spoločnosť musí byť informovaná a aktívne zapojená do rozhodovacích procesov s cieľom podporiť zmenu správania a kolektívnu zodpovednosť.

## 2. **Všeobecné pripomienky**

2.1. **Voda pre ľudí:** ľudské právo na vodu a sanitáciu vrátane ľudí v zraniteľnej situácii, pre zdravé, udržateľné spoločnosti a hospodárstva inteligentne využívajúce vodu. Voda je verejným statkom, ktorý je potrebné chrániť a brániť. V súlade s rámcovou smernicou o vode a zmluvami by sa s ňou nemalo zaobchádzať ako s akoukoľvek inou komoditou.

2.1.1. Prístup k vode a sanitácii je základným ľudským právom, ako sa zdôrazňuje v Charte Organizácie Spojených národov a európskej modrej dohode. Prístup k bezpečnej pitnej vode musí byť neodňateľným právom každého jednotlivca, ktoré mu umožní žiť dôstojný život. Napriek tomu v roku 2024 stále viac ako 2,2 miliardy ľudí nemalo prístup k bezpečnej pitnej vode. EHSV zdôrazňuje, že voda sa nesmie redukovať na tovar alebo čisto finančné aktívum, ale musí sa uznať jej sociálna, environmentálna a ekonomická hodnota. Chudoba v oblasti vody ohrozuje demokraciu a mier. Týmto prístupom by sa mali riadiť všetky národné a medzinárodné politiky týkajúce sa hospodárenia s vodou a riadenia vodných zdrojov.

2.1.2. Zabezpečenie všeobecného prístupu k vode, sanitácii a hygiene je nevyhnutné pre ľudskú dôstojnosť a udržateľný rozvoj. EHSV vyzýva na väčšiu podporu partnerských krajín prostredníctvom integrovaných prístupov odolných voči klíme spájajúcich rozvoj infraštruktúry s riešeniami blízkymi prírode, správu vecí verejných a budovanie kapacít, najmä v prípade zraniteľných komunít, čo prispeje ku globálnemu prechodu na spoločnosť inteligentne využívajúcu vodu. Trojitá planetárna kríza ([4]) čoraz viac zhoršuje problémy súvisiace s vodou, medzi ktoré patria suchá, povodne, úbytok zásob podzemnej vody a zhoršovanie stavu ekosystémov ([5]). Na dosiahnutie cieľa udržateľného rozvoja č. 6 a na ochranu základných ľudských práv by sa mali podporovať udržateľné postupy a postupy inteligentného využívania vody. Dlhodobé riešenia sa musia zamerať na posilnenie miestnych ekosystémov, obnovu prirodzeného zadržiavania vody, modernizáciu vodnej infraštruktúry a zlepšenie riadenia, aby sa zabránilo vysídľovaniu obyvateľstva. Riešenia by mali znižovať znečistenie priamo pri zdroji, zlepšovať dostupnosť vody v danej oblasti a hospodárenie s miestnymi zdrojmi, obnovovať ekosystémy a zabraňovať komercializácii vody.

2.1.3. EHSV opätovne zdôrazňuje svoju výzvu v európskej modrej dohode za jednotný prístup k problému chudoby v oblasti vody a zasadzuje sa za usmernenia na monitorovanie prístupu ku kvalitným a cenovo dostupným vodohospodárskym a sanitačným službám s posúdením možností, vplyvov a rizík, ako aj hodnotením počas celej doby ich životného cyklu. Zdôrazňuje potrebu spravodlivého rozdeľovania zdrojov, uplatňovania zásady „znečisťovateľ platí“ a silného verejného vedenia v záujme efektívneho hospodárenia s vodou, čím sa podporí pokrok v poľnohospodárstve, priemysle a zdravotníctve v prospech miestnych komunít.

2.1.4. Voda by sa mala začleniť do všetkých odvetví a politických oblastí. Vlády čelia rastúcemu tlaku spôsobenému klimatickými šokmi, stratou biodiverzity, znečistením, urbanizáciou a rastúcimi požiadavkami poľnohospodárstva a priemyslu, pričom zároveň čelia rastúcej potrebe investícií. Tieto výzvy majú vplyv na vodné systémy a všetky spôsoby živobytia.

2.1.5. Veda a technológie majú zásadný význam pri formovaní vodného hospodárstva a zabezpečovaní prístupu k pitnej vode. EHSV zdôrazňuje, že spoľahlivé a dostupné údaje a digitálne systémy prispievajú k väčšej transparentnosti, prevencii rizík a zlepšeniu výkonnosti vodného hospodárstva. Obhajuje využívanie údajov na podloženie rozhodovania založeného na dôkazoch, a to na základe prístupu predbežnej opatrnosti.

([3]) V správe *State of Global Water Resources 2024* (Stav globálnych vodných zdrojov 2024) sú štandardizované, vedecky podložené hydrologické ukazovatele, ktoré môžu pomôcť pri monitorovaní odolnosti v oblasti vody.

([4]) Zmena klímy, strata biodiverzity a znečisťovanie.

([5]) Stanovisko EHSV na tému Európska stratégia odolnosti v oblasti vody a integrovaný európsky rámec klimatickej odolnosti a riadenia rizík.

2.1.6. Na zabezpečenie udržateľného hospodárenia s vodou je potrebné prijať všetky nevyhnutné opatrenia vrátane využitia nových technológií. Odvetvia s vysokou spotrebou vody a poľnohospodárstvo by mali byť organizované tak, aby sa znížila spotreba vody a zlepšilo jej opätovné využívanie.

2.1.7. V ozbrojených konfliktoch sa vodohospodárska infraštruktúra čoraz častejšie stáva terčom útokov, čo priamo ohrozuje ľudské právo na vodu a sanitáciu a narúša regionálnu stabilitu, pričom vplyvy pretrvávajú celé desaťročia. Tieto činy by sa mali jednoznačne odsúdiť a mali by podliehať medzinárodným mechanizmom zodpovednosti. EHSV vyzýva medzinárodnú komunitu, aby jednoznačne uznala, že útoky na kritickú vodohospodársku infraštruktúru, ktorá je nevyhnutná pre prežitie civilného obyvateľstva, predstavujú vojnový zločin a musia byť odsúdené.

2.1.8. EHSV zdôrazňuje, že dosiahnutie odolnosti v oblasti vody a zdravých ekosystémov si vyžaduje zvýšenie informovanosti verejnosti a lepšiu komunikáciu o výzvach v oblasti vody ([6]). Zvýšenie zapojenia spotrebiteľov a zainteresovaných strán a väčšia transparentnosť sú nevyhnutné na podporu zmeny správania a prechodu k spoločnosti inteligentne hospodáriacou s vodou.

2.2. **Voda pre prosperitu:** zhodnocovanie vody prostredníctvom politík, ktoré vytvárajú jasné pravidlá pre efektívnosť a investície, prepojenie medzi vodou, energiou, surovinami a potravinami, presadzovanie integrovaného a udržateľného hospodárenia s vodnými zdrojmi a odpadovými vodami, efektívne využívanie vody vo všetkých odvetviach a hospodársky, environmentálny a sociálny rozvoj. V tejto súvislosti sú potrebné podmienky týkajúce sa vody.

2.2.1. EHSV zdôrazňuje, že voda má zásadný význam pre globálne hospodárstvo, životné prostredie a blahobyt spoločnosti, a vyzýva na celosvetovú zmenu v tom, ako sa voda oceňuje, a na uznanie vody ako kľúčovej zložky prosperity spoločností v súlade s obnovenou výzvou na prijatie európskej modrej dohody. V EÚ už 29 % územia trpí nedostatkom vody, pričom dopyt po vode zo strany kľúčových priemyselných odvetví by sa do roku 2030 mohol strojnásobiť ([7]). Naliehavá potreba integrovaného riadenia vodného cyklu je zrejmá, najmä vzhľadom na európsku stratégiu pre odolnosť v oblasti vody.

2.2.2. EHSV zdôrazňuje naliehavú potrebu, aby EÚ prevzala vedúcu úlohu pri riešení trojitej planetárnej krízy a globálnych problémov týkajúcich sa vody. Odolnosť v oblasti vody presahuje rámec politík v oblasti klímy a životného prostredia. Odolnosť v oblasti vody a klimatická odolnosť sa však navzájom posilňujú a treba sa nimi zaoberať súčasne, ak existujú vzájomné prepojenia. Desať rokov po začatí vykonávania Agendy 2030 (stále) 2,2 miliardy ľudí stále nemá prístup k bezpečne riadenej pitnej vode a 3,4 miliardy ľudí nemá prístup k bezpečne riadenej sanitácii. Pri súčasnom tempe sa udržateľné hospodárenie s vodou nepodarí dosiahnuť skôr ako v roku 2049. Tieto rozdiely ohrozujú prosperitu, stabilitu a ľudský rozvoj a mali by sa stať prioritou v globálnom riadení vodných zdrojov EÚ a na ceste ku konferencii OSN o vode v roku 2026.

2.2.3. Nedostatok vody predstavuje štrukturálnu a sociálnu prekážku. Strata tohto vzácneho a životne dôležitého zdroja predstavuje riziko pre hospodársku efektívnosť, spotrebu energie a v celom hodnotovom reťazci vody. EHSV podporuje globálne rozšírenie zásady „v prvom rade efektívne využívanie vody“ v priemyselných stratégiách. Tento prechod si vyžaduje prechod od lineárnych modelov využívania vody k obehovým vodným systémom, založeným na princípe využívania správnej vody na správny účel.

2.2.4. EHSV zdôrazňuje, že vyhľadateľné, prístupné, interoperabilné a opätovne použiteľné údaje sú predpokladom pre hospodárstvo inteligentne využívajúce vodu. S obavami opätovne zdôrazňuje výzvu na prijatie európskej modrej dohody a vo svojom stanovisku o európskej stratégii pre odolnosť v oblasti vody ([8]), podľa ktorých na úrovni EÚ chýbajú koherentné štatistiky o dodávkach a využívaní vody podľa typu. Je potrebný globálny inteligentný zber údajov a interoperabilné dátové priestory a do globálnych monitorovacích rámcov musia byť zahrnutí všetci používatelia vody.

([6]) Ú. v. EÚ C, C/2024/6880, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6880/oj.

([7]) Medzi kľúčové odvetvia patria dátové centrá, polovodiče, výroba batérií a vodík (Water Europe 2024, Socio-Economic Study on the Value of the EU Investing in Water (Sociálno-ekonomická štúdia o hodnote investícií EÚ do vody).

([8]) Ú. v. EÚ C, C/2026/35, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/35/oj.

2.2.5. EHSV preto vyzýva, aby sa uplatňovali tieto usmerňujúce zásady:

— **Začleňovanie do všetkých politík**: voda sa musí vo všetkých politických, riadiacich a investičných nástrojoch považovať za trvalú, strategickú a prierezovú otázku. Voda je nielen nevyhnutná pre zdravé ekosystémy a adaptáciu na zmenu klímy, ale je aj najdôležitejšou surovinou pre naše spoločnosti a hospodárstva, a to v súlade s ľudským právom na vodu.

— **Zavádzanie technológií na zvýšenie efektívnosti a zníženie znečistenia**: v súlade so zásadou č. 16 európskej modrej dohody by sa mali urýchliť politiky a technológie, ktoré podporujú efektívnosť, opätovné využívanie vody a znižovanie znečistenia. Toto by malo byť spojené s rámcami riadenia a politikami v oblasti zručností na podporu zavádzania, ako aj s väčšou podporou pre odvetvia a ekosystémy týkajúce sa vody.

— **Zlučiteľnosť s priemyselnou a poľnohospodárskou stratégiou**: odolnosť a podmienenosť v oblasti vody musia byť zakotvené v globálnych finančných a priemyselných politikách. EHSV opätovne zdôrazňuje svoju výzvu na prijatie európskej modrej dohody, v rámci ktorej by sa voda mala považovať za základnú súčasť priemyselnej stratégie EÚ, poľnohospodárstva a práv občanov a malo by sa to odraziť aj vo vonkajšej činnosti EÚ. Na globálnej úrovni by sa mal odporúčať vyvážený prístup k využívaniu vody na ľudské, poľnohospodárske a priemyselné účely. Nesmie to viesť k oslabeniu alebo zhoršeniu environmentálnych a ekonomických cieľov EÚ a globálnych cieľov vrátane cieľov rámcovej smernice o vode, pričom by sa mala znížiť byrokratická záťaž. V prípade, že dôjde ku konfliktu vo využívaní, musí mať v každom prípade prednosť prístup k pitnej vode určenej na ľudskú spotrebu.

— **Obehové vodohospodárstvo**: EHSV opätovne vyzýva na prijatie komplexnej stratégie na zvýšenie miery opätovného využívania ([9]), ktorá v EÚ v súčasnosti dosahuje iba 2,4 %. Systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcov by sa mali posilniť s ohľadom na náklady pre spotrebiteľov.

— **Prístup k vode a jej cenová dostupnosť**: EHSV odporúča, aby bol prístup k vode cenovo dostupný a zaručený ako priorita pre zraniteľné osoby a regióny a na podporu života.

— **Demokratické riadenie vodného hospodárstva**: EHSV zdôrazňuje potrebu inkluzívnych a transparentných systémov riadenia vodného hospodárstva. Vodné družstvá sú dobrými príkladmi komunitných modelov riadenia, ktoré spájajú efektívnosť so správou vo verejnom záujme.

— **Voda vo verejnom obstarávaní**: EHSV sa domnieva, že zásobovanie vodou je verejným statkom, pretože do popredia kladie záujem o dobré, kvalitné a cenovo dostupné zásobovanie. Opätovne ([10]) odporúča zaviesť tzv. zlaté pravidlo pre verejné investície do verejnej infraštruktúry s cieľom zabezpečiť produktivitu a sociálne a ekologické dobré životné podmienky budúcich generácií.

2.3. **Voda pre našu planétu**: klíma, biodiverzita, znečistenie, dezertifikácia, životné prostredie, od zdroja do mora, odolnosť a pripravenosť na riziká a ich zmierňovanie.

EHSV zdôrazňuje zásady 2, 3 a 6 vyhlásenia o európskej modrej dohode ako základnú súčasť vodohospodárskych politík s cieľom zabezpečiť súlad s cieľmi udržateľného rozvoja, environmentálnymi právnymi predpismi (kvalita) a vnútorným trhom (kvantita). V súlade s prístupom „od zdroja do mora“ by sa mala posilňovať súdržnosť medzi politikami v oblasti vodného hospodárstva a námornou politikou a mali by sa integrovať rámce riadenia s cieľom riešiť existujúce výzvy. Bezpečnosť vodných zdrojov sa musí uznať za kľúčovú a za pilier stratégie únie pripravenosti a všetkých opatrení v oblasti odolnosti ([11]).

([9]) Ú. v. EÚ C, C/2025/107, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/107/oj.
([10]) Pozri napr., Ú. v. EÚ C 486, 21.12.2022, s. 185, Ú. v. EÚ C 486, 21.12.2022, s. 67 a Ú. v. EÚ C 75, 28.2.2023, s. 102, atď.
([11]) Ú. v. EÚ C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

2.3.1. Zem je jediným a jedinečným zdrojom života. Voda je jadrom trojitej planetárnej krízy. Rast počtu obyvateľov, neudržateľné modely výroby a spotreby zintenzívnili vplyv zmeny klímy, katastrofy súvisiace s vodou a k priemyselnému znečisteniu, vrátane perfluóralkylových a polyfluóralkylových látok (PFAS). EHSV jednoznačne konštatuje, že dôsledky zmeny klímy a straty biodiverzity sú dobre známe ([12]) a že je nevyhnutné bezodkladne prijať opatrenia na zlepšenie vodného hospodárstva a odolnosti voči zmene klímy, a to aj s cieľom predchádzať znečisteniu vody a zmierňovať jeho dôsledky ako neoddeliteľnú súčasť medzinárodného úsilia v oblasti ochrany životného prostredia a politík obnovy.

2.3.2. Súčasné náklady súvisiace so znečistenou vodou sú oveľa vyššie ako investície potrebné na preventívne opatrenia. Osvedčené postupy v oblasti sanačných opatrení sa uplatňujú po celom svete vrátane rozsiahlych programov obnovy ekosystémov v suchých regiónoch a strategických investícií do infraštruktúry na prepravu a skladovanie vody s cieľom vyriešiť regionálne nerovnováhy.

2.3.3. Riešenie sa však nesmie stať problémom. Viacero krajín rieši nedostatok pitnej vody odsoľovaním morskej vody. EHSV sa zasadzuje za to, aby sa nerasty úplne oddelili od morskej vody a opätovne sa využili na iné účely ([13]), namiesto toho, aby sa vytvárali nové formy znečistenia a v konečnom dôsledku sa ničilo životné prostredie ([14]).

Žiada tiež o hľadanie ďalších spôsobov zabezpečenia dostupnosti vody, ako je podpora obehových vodných systémov a viacerých či nekonvenčných zdrojov vody. Prednosť by mali mať riešenia šité na mieru. Monitorovanie vypúšťania odpadových vôd a kvality vody sa obmedzilo, obnova infraštruktúry sa oneskorila a environmentálne, sanitárne a sociálne riziká narastajú.

2.4. **Voda ako základ spolupráce**: cezhraničná a medzinárodná spolupráca v oblasti vody, vrátane vedeckej spolupráce, a inkluzívne riadenie

2.4.1. Cezhraničná spolupráca stále neprináša primerané výsledky. Zo správ OSN o cieľoch udržateľného rozvoja vyplýva, že zo 153 členských štátov OSN, ktoré majú spoločné cezhraničné vodné zdroje, má len 43 funkčné dohody týkajúce sa spoločných povodí ([15]). EHSV poukazuje na to, že inkluzívne a spravodlivé riadenie a cezhraničná spolupráca sú nevyhnutné na vytvorenie spoločnosti inteligentne využívajúcej vodu a na zabezpečenie mieru, stability a odolnosti.

2.4.2. Regionálne platformy spolupráce vrátane organizácií povodí a regulačných sietí združujúcich verejné orgány, poľnohospodárstvo, priemysel, finančné inštitúcie a výskumné ústavy môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri premietnutí globálnych záväzkov do regionálnych opatrení. Posilnenie týchto platforiem môže zlepšiť výmenu poznatkov, koordináciu politík a pripravenosť na investície.

2.4.3. EHSV opakuje svoj postoj k modrej diplomacii ([16]) a zdôrazňuje, že nedostatok vody a riziká súvisiace s vodou predstavujú rastúcu hrozbu pre medzinárodný mier a stabilitu, pričom voda sa stáva nástrojom mieru, demokracie a rozvoja, ale aj vojny a konfliktov. Voda ako základ spolupráce musí byť pilierom európskej vonkajšej činnosti, a nie len doplnkom.

2.4.4. EHSV zdôrazňuje kritický charakter prepojenia medzi vodou, mierom, demokraciou a bezpečnosťou a konštatuje, že vodná infraštruktúra čelí rastúcim rizikám vyplývajúcim z konfliktov, kybernetických útokov, sabotáže a extrémneho počasia. Odporúča posilniť ochranu vodnej infraštruktúry, a to aj prírodnej, v rámci širších bezpečnostných rámcov prostredníctvom posudzovania rizík, noriem odolnosti, plánovania pre prípad núdzových situácií a zlepšenej spolupráce medzi civilnými, vodohospodárskymi a obrannými orgánmi s cieľom zabezpečiť kontinuitu základných služieb počas kríz.

([12]) IPCC Súhrnná správa AR6 (SYR).
([13]) Ú. v. EÚ C, C/2026/2542, 22.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2542/oj.
([14]) Projekt Sea4Value, ktorý sa zaoberá vývojom a zavádzaním technológií na získavanie nerastov a kovov zo soľanky vznikajúcej pri odsoľovaní morskej vody, predstavuje osvedčený postup, ktorý stojí za to opakovať.
([15]) https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/Goal-06/.
([16]) Ú. v. EÚ C, C/2023/862, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/862/oj.

2.4.5. EHSV konštatuje, že vo svojom stanovisku o modrej diplomacii označuje stratégiu „Global Gateway“ za dôležitý nástroj stratégií medzinárodnej spolupráce v oblasti vody a sanitácie pri stanovovaní priorít cieľov udržateľného rozvoja č. 6. Stratégia Global Gateway by mala posilniť pozíciu EÚ v oblasti globálnej vodnej diplomacie. Voda by sa mala začleniť do všetkých pilierov stratégie Global Gateway. Mala by podporovať vedeckú diplomaciu, cezhraničné riadenie, udržateľnú vodnú infraštruktúru, reformy správy vecí verejných a digitálne riešenia v oblasti vodného hospodárstva v partnerských krajinách. Pilier stratégie Global Gateway týkajúci sa vzdelávania a zručností by sa mal v rámci vonkajšej činnosti EÚ využiť na podporu prenosu poznatkov a budovania kapacít. Okrem toho môže Európa tým, že sa zasadí za globálnu agendu v oblasti vody (vrátane partnerstiev, ako je partnerstvo Water4All alebo budúce partnerstvá pre mokrade), podporovať inovácie a spoluprácu na celom svete.

2.4.6. EHSV vyzýva OSN, aby zdôraznila úlohu inkluzívneho riadenia a zapojenia zainteresovaných strán do plnenia cieľov udržateľného rozvoja a do vodného hospodárstva. Konkrétne k urýchleniu plnenia cieľa udržateľného rozvoja č. 6 môžu prispieť rôzne opatrenia, ako napríklad stanoviť vodu za globálnu prioritu, vynaložiť väčšie úsilie o mobilizáciu partnerov OSN v rámci Medzinárodnej akčnej dekády (2018 – 2028), spolupracovať so spravodajcom OSN pre ľudské právo na vodu a budovať partnerstvá s inými mimovládnymi organizáciami, ako je Svetové ekonomické fórum, ktoré vyhlásilo rok 2026 za Rok vody ([17]).

2.4.7. Mladí odborníci zohrávajú kľúčovú úlohu v budúcnosti riadenia vodného hospodárstva. EHSV si uvedomuje dôležitosť posilňovania postavenia budúcej generácie odborníkov v oblasti vodného hospodárstva prostredníctvom programov rozvoja vodcovských zručností a iniciatív na budovanie kapacít. V súlade so stratégiou UNESCO pre mládež v oblasti vody by sa malo vyvinúť väčšie úsilie o začlenenie účasti mládeže do riadenia vodného hospodárstva, dialógov a inovačných ekosystémov.

2.5. **Voda v multilaterálnych procesoch**: cieľ udržateľného rozvoja č. 6, Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj a ďalej, ako aj globálne iniciatívy v oblasti opätovného využívania a skladovania vody. Vyhlásenie Valného zhromaždenia OSN o vode z roku 2010 by malo byť ústredným bodom požiadaviek EÚ pre konferenciu OSN o vode v roku 2026.

Ako sa uvádza vo vyhlásení o modrej dohode, modrá diplomacia by mala dosiahnuť globálnu dohodu o odolnosti v oblasti vody a prístup k obnove globálneho hydrologického cyklu. V tejto súvislosti je potrebné začať urýchlene vykonávať medzinárodné dohody, ako je Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj, Parížska dohoda, Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu a Zmluva OSN o šírom mori.

2.5.1. EHSV vyzýva na vypracovanie medzinárodných politík, ktoré budú uplatňovať zásadu „znečisťovateľ platí“, prístup predbežnej opatrnosti pri riešení znečistenia priamo pri zdroji a obnovu narušeného vodného cyklu. Takýto prístup zaručuje, že zásobovanie pitnou vodou a služby v oblasti odpadových vôd zostanú cenovo dostupné, a vychádza z toho, že spotrebitelia vždy ponesú náklady na nečinnosť v oblasti znečistenia

2.5.2. Multilateralizmus je základným nástrojom v kontexte nedostatku zdrojov, riadenia mimoriadnych poveternostných javov (povodní a sucha), nerovnomerného rozdelenia zdrojov medzi užívateľov a strát alebo plytvania zdrojmi.

2.5.3. Povodia riek by mali byť hlavnou jednotkou pre analýzu, plánovanie a rozhodovanie, a to aj v cezhraničnom kontexte, pričom by sa mala podporovať spolupráca medzi krajinami, regiónmi, užívateľmi a odbornými odvetviami, ako to stanovuje v modrej dohode. EHSV odporúča, aby platformy zainteresovaných strán v povodiach vypracovali zoznam vodných zdrojov a zhromaždili najlepšie prípadové štúdie s cieľom zlepšiť spoločné riadenie vodných zdrojov, a to najmä prostredníctvom využívania digitálnych nástrojov a výmeny poznatkov. Podporuje prierezové zapojenie občianskej spoločnosti do riadenia vodného hospodárstva.

2.5.4. Digitálne technológie, ako je satelitné monitorovanie, interoperabilné dátové systémy a digitálne dvojčatá, môžu výrazne zlepšiť riadenie a monitorovanie povodí, zlepšiť pripravenosť a podporiť rozhodovanie založené na dôkazoch.

([17]) https://www.weforum.org/stories/2026/01/what-is-blue-davos-everything-you-need-to-know/.

**2.6 Investície do vody:** financovanie, technológie a inovácie, budovanie kapacít, hospodárstvo inteligentne využívajúce vodu

2.6.1. Je potrebný nárast investícií a inovácií, aby sme pre všetkých do roku 2030 vybudovali bezpečnú budúcnosť v oblasti vody. Ako uvádza OSN, nachádzame sa v ére „globálneho bankrotu v oblasti vody“ ([18]), čo podčiarkuje dôležitosť uznania vodného hospodárstva za dodávateľský sektor a potrebu systémovej transformácie finančných systémov s cieľom zvládnuť tento problém. Na tento účel sa musia zabezpečiť finančné podmienky prostredníctvom verejného aj súkromného financovania a alternatívnych finančných zdrojov, aby sa preklenula investičná medzera a zabezpečila dlhodobá istota dodávok. EHSV však konštatuje, že samotné finančné zdroje nestačia na riešenie globálnych výziev v oblasti vody bez väčšej efektívnosti, zlepšených postupov riadenia a optimalizácie existujúcich systémov. EHSV sa preto zasadzuje za postupné zvyšovanie efektívnosti využívania vody o minimálne 10 % do roku 2030 a o 20 % do roku 2040 vo všetkých hlavných odvetviach využívajúcich vodu v oblastiach, kde je to potrebné.

2.6.2. Na dosiahnutie bezpečnosti vodných zdrojov sú potrební finančne udržateľní poskytovatelia služieb, ktorí sú schopní udržiavať a modernizovať infraštruktúru. Regulačné rámce by preto mali podporovať návratnosť nákladov, stimuly na zvyšovanie efektívnosti a porovnávanie výkonnosti a zásadu „znečisťovateľ platí“, pričom by mali zároveň chrániť cenovú dostupnosť a sociálnu spravodlivosť.

2.6.3. Investície do vodného hospodárstva znamenajú investície do pripravenosti a do spoločenskej, demokratickej a ekonomickej odolnosti, pričom zároveň zabezpečujú bezpečnosť vodných zdrojov, udržateľnosť vodného hospodárstva a odolnosť v oblasti vody. Na celosvetovej úrovni vznikne do roku 2040 ([19]) deficit vo vodohospodárskej infraštruktúre vo výške 6,5 bilióna eur. Verejné výdavky na vodu v rozvojových ekonomikách predstavujú 0,24 % HDP, zatiaľ čo súkromné investície pokrývajú menej ako 2 % investícií do vody v krajinách s nízkymi a strednými príjmami. Nedostatočné investície a tradičné modely financovania sú nezlučiteľné s dosiahnutím hospodárstva inteligentne hospodáriaceho s vodou. Skúsenosti ukazujú, že zásobovanie pitnou vodou prostredníctvom verejnej infraštruktúry je pre občanov, priemysel a poľnohospodárstvo výhodnou voľbou. Voda je verejným statkom, rovnako ako slnko a vietor. Voda je najdôležitejšou surovinou na svete.

2.6.4. EHSV poukazuje na to, že obmedzenia investícií do vody presahujú rámec nedostatku kapitálu a návratnosti investícií: neistota v oblasti regulácie, obmedzené kapacity na prípravu projektov a nepriaznivé prostredie odrádzajú od investícií tak verejný, ako aj súkromný sektor. Zdôrazňuje dôležitosť budovania kapacít, znižovania rizík a inovácií s cieľom vytvoriť solídne portfólio projektov v rámci cieľa udržateľného rozvoja č. 6, ktoré sú vhodné na financovanie. Mali by sa podporovať spôsoby financovania, ktoré spájajú verejný a súkromný kapitál, aby sa zabezpečilo, že investície prinesú merateľné výsledky v oblasti odolnosti. Príspevok Európy ku konferencii OSN o vode by sa mal výslovne zaoberať pripravenosťou na investície a usilovať sa o opakovanie nástroja na podnecovanie investícií do odolnosti v oblasti vody v medzinárodnom meradle.

2.6.5. Náklady spojené s nečinnosťou sa musia zohľadniť v rozhodovacom procese a v prípadových štúdiách investícií týkajúcich sa verejných, súkromných a iných zdrojov financovania. Malo by sa uznať, že na ochranu spotrebiteľov a zároveň na umožnenie odolných investícií sú potrebné kombinované financovanie, nástroje spojené s ESG, prírodné kredity a alternatívne zdroje financovania, ako napríklad financovanie spojené s odolnosťou s transparentnými ukazovateľmi, podávaním správ a integritou. Investičné plány by mali systematicky zahŕňať riešenia blízke prírode vrátane mokradí ako financovateľné aktíva, ktoré prinášajú viacnásobné výhody.

V Bruseli 18. júna 2026

*Predseda*
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*
Séamus BOLAND

([18]) World enters era of ‘global water bankruptcy (Svet vstupuje do éry „globálneho bankrotu v oblasti vody) | správa OSN.
([19]) ID (f) Investments for Water – Stakeholder Think Piece.docx.